

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Alina Kamińska (spr.)
Sędziowie	SSA Andrzej Czapka SSA Andrzej Ulitko
Protokolant	Anna Tkaczyk

przy udziale Danuty Dąbrowskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku, upoważnionej przez Prokuratora Apelacyjnego do udziału w sprawie

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012 r.

sprawy **A. K. s. S.**

o wydanie wyroku łącznego

z powodu apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 5 października 2012 r. sygn. akt III K 69/12

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla rozstrzygnięcie z pkt. I części dyspozytywnej,
2. na mocy art. 85kk, art. 89§1kk i art. 88kk łączy kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 6 maja 2009 r. (...), Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 lutego 2010 r. (...), Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 23 września 2010 r. (...) i wymierza skazanemu A. K. karę łączną 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,
3. w pozostałym zakresie wyroki podlegające łączeniu pozostawia do odrębnego wykonania,
4. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zalicza skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 15 lipca 2009 r. do dnia 21 października 2009 r. (...) Sądu Okręgowego w Białymstoku i dalsze pobyty w zakładach karnych w sprawach podlegających łączeniu,
5. na mocy art. 572kpk umarza postępowanie w zakresie wydania wyroku łącznego co do kar orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 12 października 2006 r. (...), Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim

z dnia 20 października 2008 r. (...), Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 20 maja 2010 r. (...), Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 6 maja 2009 r. (...);

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. Zasadza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. O. kwotę 147,60zł, w tym 27,60zł należnego podatku VAT tytułem kosztów obrony z urzędu skazanego w postępowaniu odwoławczym;

IV. Zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za II instancję.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem łącznym z dnia 5 października 2012r. po rozpoznaniu sprawy A. K. skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 12 października 2006r. w sprawie (...) za czyn popełniony w dniu 8 sierpnia 2006r. z art. 178a§1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 69§1 i §2 kk, art. 70§2 kk, art. 73§2 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata i oddano oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora; na mocy art. 71§1 kk wymierzono grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych przyjmując, że jedna stawka dzienna grzywny jest równoważna kwocie 10 złotych, na mocy art. 42§2 kk orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku, zaś na mocy art. 63§2 kk na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczono oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 8 sierpnia 2006r; postanowieniem z dnia 25 listopada 2008r. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim zarządził wykonanie kary warunkowo zawieszonej i na jej poczet zaliczył uiszczoną grzywnę w wymiarze 50 stawek dziennych i skrócił karę pozbawienia wolności o 50 dni;

2. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 20 października 2008r. (...) za czyn popełniony w dniu 1 września 2008r. z art. 178a§1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 69§1 i 2 kk, art. 70§1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono oskarżonemu na okres próby wynoszący 2 lata, na mocy art. 71§1 kk wymierzono grzywnę w wysokości 150 stawek dziennych przyjmując, że jedna stawka dzienna grzywny jest równoważna kwocie 10 złotych, na mocy art. 42§2 kk orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, zaś na mocy art. 63§2 kk na poczet orzeczonego zakazu zaliczono okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 1 września 2008r., postanowieniem z dnia 1 września 2009r.

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim zarządził wykonanie kary warunkowo zawieszonej;

3. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 6 maja 2009r. (...) za czyn popełniony w dniu 28 listopada 2008r. z art. 178a§1 kk w zb. z art. 244 kk w zw. z art. 11§2 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 69§1 i 2 kk, art. 70§1 pkt 1 kk wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono oskarżonemu na okres próby wynoszący 5 lat, na mocy art. 42§2 kk orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat;

4. Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 6 maja 2009r. (...) za czyn popełniony w dniu 18 października 2008r. z art. 244 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 69§1 i 2 kk, art. 70§1 pkt 1 kk wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono oskarżonemu na okres próby wynoszący 5 lat;

5. Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 lutego 2010r. (...) za czyn popełniony w dniu 1 marca 2009r. z art. 148§1 kk w zb. z art. 280§2 kk w zw. z art. 11§2 kk na karę 25 lat pozbawienia wolności przy czym na mocy art. 77§2 kk ustalono, iż warunkowe przedterminowe zwolnienie oskarżonego może nastąpić po odbyciu przez niego 23 lat kary pozbawienia wolności; na mocy art. 63§1 kk na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 15 lipca 2009r. do dnia 11 lutego 2010r.; postanowieniem z dnia 12 października 2010r. w trybie art. 420 kpk dokonano prawidłowego zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet kary: od 15 lipca 2009r. do 21 października 2009r.;

6. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 20 maja 2010r. (...) za czyn popełniony w nocy na 4 października 2008r. z art. 279§1 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy Art. 69§1 i 2 kk, art. 70§1 pkt 1 kk wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono oskarżonemu na okres próby wynoszący 4 lata, na mocy art. 33§2 kk orzeczono grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych; postanowieniem z dnia 25 stycznia 2012r. zarządzono wykonanie kary 50 dni pozbawienia wolności w zamian za grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych przyjmując, że jeden dzień tej kary odpowiada dwóm stawkom dziennym;

7. Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 23 września 2010r. (...) za czyn popełniony w nocy z 19 na 20 listopada 2008r. z art. 270§1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności, za czyn popełniony w nocy z 22 na 23 lutego 2009r. z art. 279§1 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn popełniony w nocy z 14 na 15 lutego 2009r. z art. 14§1 kk w zw. z art. 279§1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności; na mocy art. 85 kk i art. 86§1 kk orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

I. Na mocy art. 572 kpk umorzył postępowanie w sprawie o wydanie wyroku łącznego.

II. Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. O. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kwotę 144 zł wraz z podatkiem VAT od tej kwoty.

III. Zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od przedmiotowego wyroku wywiedli prokurator i obrońca skazanego.

Obrońca skazanego powołując się na treść art. 427§1 kpk oraz art. 438 pkt 1 kpk orzeczeniu zarzucił:

- obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 85 kk poprzez jego niezastosowanie i odstąpienie od wymierzenia kary łącznej obejmującej kary jednostkowe orzeczone w sprawach: Sądu Okręgowego w Białymstoku (...) i Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim (...), pomimo iż przestępstwa osądzone w tych postępowaniach zostały popełnione zanim zapadł wyrok, co do któregośkolwiek z nich, a jednocześnie orzeczono za nie karę tego samego rodzaju – karę pozbawienia wolności bez warunkowego jej zawieszenia – co sprawia, że zostały spełnione przesłanki obligujące do połączenia kar.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Białymstoku.

Tożsamą co do podniesionych zarzutów apelację wywiódł prokurator, który powołując się na treść art. 427§1 kpk oraz art. 438 pkt 1 kpk orzeczeniu zarzucił:

obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 85 kk i 88 kk, poprzez umorzenie postępowania na podstawie art. 572 kpk – mimo istnienia przesłanek do orzeczenia kary łącznej obejmującej kary orzeczone w wyrokach: Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 lutego 2010r. (...) za czyn popełniony w dniu 1 marca 2009r. za popełnienie którego wymierzono karę 25 lat pozbawienia wolności i Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 23 września 2010r. (...) za czyny popełnione w nocy z 19 na 20 listopada 2008r. za popełnienie których wymierzono karę 1 roku pozbawienia wolności i za czyn popełniony w nocy z 22 na 23 lutego 2009r. za popełnienie którego wymierzono karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn popełniony w nocy z 14 na 15 lutego 2009r. za popełnienie którego wymierzono karę 1 roku pozbawienia wolności – wymierzając karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 437§2 kpk wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku łącznego przez połączenie kar pozbawienia wolności wymierzonych wyrokiem z dnia 23 września 2010r. (...) Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z karą 25 lat pozbawienia wolności wymierzoną

wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 lutego 2010r. (...) i orzeczenie kary łącznej 25 lat pozbawienia wolności oraz umorzenie postępowania odnośnie połączenia kar orzeczonych pozostałymi wyrokami.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 grudnia 2012r. prokurator modyfikując pisemną skargę również na korzyść skazanego orzeczeniu zarzuciła nadto obrazę art. 4§1 kk w zakresie wiążącym się z zastosowaniem tej normy w odniesieniu do koncepcji łączenia kar orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim (...), Sądu Okręgowego w Białymstoku (...) i Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim (...) w konsekwencji podtrzymując wnioski o wymierzenie A. K. kary łącznej 25 lat pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację prokuratora w zmodyfikowanej postaci uznać należy ze wszelkich miar zasadną tak w zakresie podniesionych zarzutów, jak i końcowego wniosku zmierzającego do osiągnięcia efektu w postaci wymierzenia przez sąd odwoławczy kary łącznej 25 lat pozbawienia wolności.

Tym niemniej rzeczą wskazaną pozostaje też odniesienie się do poglądów przywołanych w pisemnych skargach tym bardziej w sytuacji, gdy swoje stanowisko tam zaprezentowane obrońca skazanego podtrzymał również i na rozprawie odwoławczej.

Autorzy pisemnych skarg nie dostrzegają – w odróżnieniu od prokuratora występującego przed Sądem Apelacyjnym – szczególnego problemu, który pojawił się w realiach niniejszej sprawy, a który w sposób zasadniczy determinuje treść niniejszego orzeczenia.

Nie kwestionując stanowiska sądu okręgowego odwołującego się do przepisów prawa intertemporalnego w aspekcie możliwości zastosowania art. 89§1 kk i połączenia w wyroku łącznym kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem wykonania i kar o charakterze bezwzględnym do przestępstw pozostających w zbiegu realnym a popełnionych przed wejściem w życie nowelizacji Kodeksu karnego wprowadzonego ustawą z dnia 5 listopada 2009r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego... (Dz.U. Nr 206, poz. 1589) z mocą obowiązującą od dnia 8 czerwca 2010r. – co wprost zostało wyartykułowane w pisemnej apelacji prokuratora, a w sposób dorozumiany w środku odwoławczym wywiedzionym przez obrońcę, skarżący tym samym prezentują koncepcję przyjęcie której w sposób zasadniczy burzyłoby konstrukcję jednego z ciągów przestępstw prawidłowo ukształtowanych przez sąd I instancji zgodnie z obowiązującą zasadą tzw. „pierwszego wyroku”, co nie byłoby rzeczą ani trafną, ani zasadną z punktu widzenia interesu procesowego skazanego.

Zważyć bowiem należy, iż w tej sprawie sąd meriti prawidłowo skonstatował istnienie dwóch zbiegów realnych tworzących konfigurację czasową czynów i wyroków umożliwiających wymierzenie kar łącznych.

Pierwszy zbieg dotyczył – kar orzeczonych za przestępstwa przypisane wyrokami Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim (...) i w sprawie (...) oraz Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim (...), w których to została zastosowana instytucja probacji przewidziana w art. 69 kk, drugi zaś obejmował wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim (...), w którym zastosowano także tę formę probacji oraz dwa wyroki, którymi orzeczono kary o charakterze bezwzględnym, a mianowicie wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku (...) i wyrok Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim (...).

Przy czym dalsza część orzeczenia sądu I instancji w tej materii została zdominowana przez poglądy prezentowane na gruncie dwóch różnych stanów prawnych w judykatach Sądu Najwyższego tj. w wyroku z dnia 15 lipca 2008r., gdzie zostało zawarte stwierdzenie o braku podstaw do wymierzenia kary łącznej w sytuacji gdy za zbiegające się przestępstwa wymierzono karę z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, a nie są spełnione przesłanki określone w art. 69 kk (wyrok Sądu Najwyższego 2008.07.15 IIIK 174/08 OSNKW 2008/1/1456) – odnoszącego się do wykładni art. 89§1 kk sprzed nowelizacji i w wyroku z dnia 8 lutego 2012r. (IV KK 238/11), w myśl którego „jeśli choć jedno z przestępstw wchodzących w skład zbiegu realnego, za które orzeczono kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia wykonania, zostało popełnione

przed wejściem w życie ustawy z 2009r. (przywołanej już na wstępie) należy stosować jako względniejszy Kodeks karny w brzmieniu sprzed 8 czerwca 2010r.

Przeprowadzając obszerny wywód co do sytuacji procesowej skazanego i możliwości zastosowania wobec niego – tej formy probacji w konkluzji swoich rozważań sąd okręgowy ostatecznie skonstatował, iż w odniesieniu do wszystkich kar orzeczonych w sprawach będących przedmiotem jego oceny brak jest podstaw do wydania wyroku łącznego.

I o ile konstatacja ta jest niewątpliwie trafna w odniesieniu do pierwszego zbiegu ukształtowanego wyżej opisanymi wyrokami, o tyle nie znajduje akceptacji – tak jak trafnie zauważyła prokurator na rozprawie odwoławczej – w odniesieniu do drugiego z ciągów przestępstw.

W tym bowiem przypadku wytworzył się szczególny układ procesowy wynikający ze skazania A. K. w sprawie Sądu Okręgowego w Białymstoku (...) na karę 25 lat pozbawienia wolności i regulację ustawową z tym związaną, a wynikającą z treści art. 88 kk.

Przepis ten, w swoim jednoznacznym brzmieniu stanowi, że jeżeli najsurowszą karą orzeczoną za jedno ze zbiegających się przestępstw jest kara 25 lat pozbawienia wolności to tę karę orzeka się jako karę łączną.

Rzeczą oczywistą i nie wymagającą komentarza pozostaje, iż reguły prawa karnego międzyczasowego mają również zastosowanie do orzekania kary łącznej w wyroku łącznym.

W przypadku wystąpienia w wyroku łącznym dwóch albo więcej ciągów przestępstw tworzących konfiguracje czasowe czynów i wyroków umożliwiające wymierzenie dwóch albo więcej kar łącznych tym wyrokiem, reguły określone w art. 4§1 kk, a wiążące się z obowiązkiem badania względności ustaw winny mieć zastosowanie odrębnie do każdego z tak ukształtowanych ciągów, przy uwzględnieniu indywidualnej sytuacji procesowej skazanego.

Przenosząc wyżej poczynione uwagi ogólnej natury na grunt niniejszej sprawy - w przypadku gdy wolą ustawodawcy została wprowadzona zasada absorpcji przy kształtowaniu kary łącznej obejmującej skazanie na karę 25 lat pozbawienia wolności, ocena sytuacji skazanego K., przy uwzględnieniu wykładni art. 89§1 kk – w aspekcie obowiązującej od dnia 8 czerwca 2010r. regulacji wiążącej się z wprowadzeniem art. 89§1a kk, który w sposób istotny zmienił zasady orzekania w oparciu o powołaną na wstępie normę – winna być dokonana przez pryzmat aktualnie obowiązującego stanu prawnego.

Względność przepisów Kodeksu karnego w brzmieniu sprzed 8 czerwca 2010r. a więc sprzed wejścia w życie ustawy z 2009r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.Nr 206, poz. 1589) nie odnosi się do kar łącznych orzekanych w wyroku łącznym do których ma zastosowanie przepis art. 88 kk.

Przepis ten jest bowiem przepisem *lex specialis* tak do zasady wynikającej z art. 86§1 kk, jak i z art. 89§1 kk.

Ustawodawca w treści tej normy wprowadził obligatoryjną zasadę absorpcji sprawiającej, że wszystkie pozostałe kary orzeczone na zbiegające się przestępstwa zostają pochłonięte przez karę 25 lat pozbawienia wolności, wykluczając tym samym wszelki luz decyzyjny w zakresie możliwości innego ukształtowania kary łącznej w wyroku łącznym.

Konsekwencją takiego stanu rzeczy wynikającego z obowiązujących regulacji prawnych pozostaje wymierzenie skazanemu A. K. na etapie postępowania odwoławczego kary łącznej - za zbiegające się przestępstwa przypisane wyrokami Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 6 maja 2009r. (...) Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 23 września 2010r.(...) oraz Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 lutego 2010r. (...) - wymiar której wyznacza kara 25 lat pozbawienia wolności orzeczona ostatnim z wyżej wskazanych wyroków.

W zaistniałej sytuacji sąd jest zwolniony od przeprowadzenia rozważań co do okoliczności determinujących jej wymiar.

Stan ten daje również asumpt do uznania końcowego wniosku obrony zmierzającego do uchylenia orzeczenia sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania za bezzasadny i nieracjonalny z punktu widzenia zasad prawidłowości wyrokowania.

Rozważywszy powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji, o kosztach obrony z urzędu skazanego w postępowaniu odwoławczym rozstrzygając zgodnie z treścią §14 pkt 4 i §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie... (Dz.U. Nr 63, poz. 1348 ze zm.).

Biorąc pod uwagę aktualną sytuację skazanego, który odbywa długoterminową karę pozbawienia wolności oraz kierując się względami słuszności sąd po myśli art. 624§1 kpk zwolnił skazanego od kosztów sądowych za II instancję.

AK/bm